

Veileder for små og store plastsmarte arrangement

**FIS Nordic World
Ski Championships 2025**
26th February – 9th March 2025

PlastSmart arbeid for Ski-VM 2025 i Trondheim

Ski-VM i Trondheim 2025 er et av de største idrettsarrangementene i Norge i nyere tid, og samler utøvere og publikum fra hele verden. Samtidig som arrangementet skal være en folkefest og et sportslig høydepunkt, er det også et mål å gjennomføre et bærekraftig mesterskap med minimalt miljøavtrykk. I dette arbeidet spiller PlastSmart-initiativet, i samarbeid med Trøndelag Fylkeskommune, en sentral rolle. PlastSmart Ski-VM har vært et fyrtårnprosjekt i bærekraftsstrategien til Ski-VM 2025, med mål om å redusere plastbruk og avfall betydelig.

Overforbruk av plast er en global utfordring med alvorlige konsekvenser for miljøet. Plast forurensner naturen, skader dyreliv og overproduksjon bidrar til klimaendringer. Holdbarheten til plast, som er en fordel i mange bruksområder, blir en ulempe når plast havner på avveie og forblir i miljøet i hundrevis av år. Norge kaster årlig rundt 540 000 tonn plast, hvorav kun en liten andel blir gjenvunnet. Brenning av plast fører også til betydelige klimagassutslipp. Derfor er det avgjørende å redusere plastbruken, øke gjenvinningsgraden og finne gode alternativer til engangspplast.

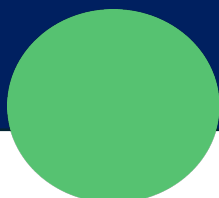
Ski-VM Trondheim 2025 satte seg ambisiøse mål for bærekraft, inkludert en reduksjon i avfallsmengden fra Holmenkollen 2011 med 20 % og en gjenvinningsgrad på 70 %. Et viktig delmål er å unngå at avfall havner på avveie. PlastSmart Ski-VM skal bidra til å sette en ny standard for sirkularitet, gjenbruk og ombruk i et stort idrettsarrangement.

I denne veilederen skal vi fortelle litt om hva vi har gjort, og prøve å gi de rådene vi kunne ha tenkt oss før vi skulle lage stort arrangement.

Ola Rønning
Leder bærekraft Ski-VM Trondheim 2025

Plastsmart definisjon: Å være plastsmart handler om å ta bevisste valg for å redusere bruken av plast og minimere plastavfall, med fokus på gjenbruk, resirkulering og bruk av mer miljøvennlige alternativer. Det innebærer en innsats for å unngå unødvendig plastforbruk og forhindre at plast havner i naturen.

Avfallshåndtering og kildesortering:

For et vellykket arrangement er tidlig planlegging av avfallshåndteringen essensielt. Ta derfor tidlig kontakt med et avfallsselskap – Ski-VM hadde et godt samarbeid med Retura. Her kan det være lurt å diskutere muligheten for en samarbeidsavtale, bra for dere, bra for dem!

Bestem avfallsfraksjoner basert på hva slags avfall som forventes. Ved Trondheim Maraton var det pappkopper og bananer, som krever beholdere for matavfall og restavfall. Ski-VM analyserte avfallet fra prøvearrangement og endte opp med fraksjoner for restavfall, plast, pant, matavfall og pappkopper. Selv om spørsmål om rent papp/papir kom opp, viste analysen at dette sjeldent forekom. Den separate fraksjonen for pappkopper skyldtes det store volumet, som muliggjorde gjenvinning. Har ditt arrangement mye av en spesiell type avfall, kontakt avfallsselskapet for å høre om egen fraksjon er aktuelt.

Plasser avfallsbeholdere der avfall oppstår. Sørg for nok beholdere og organiser regelmessig tilsyn for tømning og opprydding av søppel på bakken.

Bruk standard avfallsmerker for enkel gjenkjennelse. Unngå å lage egne merker.

Oppsummert, husk følgende for god avfallshåndtering:

- **Kontakt avfallsselskap tidlig i prosessen:** For planlegging og samarbeid.
- **Tilpass avfallsbeholdere:** Etter type avfall som oppstår i din arena.
- **Vurder særskilte fraksjoner:** Ved store mengder spesifikt avfall kan man lage egne beholdere.
- **Bruk standard merking:** For enkel og korrekt kildesortering.
- **Plasser avfallsbeholdere på sentrale steder:** Der folk ferdes og avfall oppstår.
- **Organiser tilsyn og opprydding:** For å unngå overfylte beholdere og avfall på avveie.
- **Informasjon er viktig:** Gjør kildesorteringsinformasjon tilgjengelig for alle.

Metode for reduksjon av plast på arrangement

Ski-VM identifiserte tidlig at tradisjonelle plaststrips var en engangsplast med høy risiko for forsøpling. I jakten på et bedre alternativ testet vi først papirstrips under et prøvearrangement. Disse fungerte godt innendørs, men viste seg sårbare i dårlig vær. Deretter forsøkte vi rosa plaststrips, inspirert av andre arrangementer. Disse viste seg å være et godt alternativ da de var lette å se og finne igjen under rydding. Selv om vi ikke eliminerte all engangsplast, reduserte vi forsøplingsrisikoen betraktelig. Innendørs bruker vi nå papirstrips for eksempel ved utdeling av startnummer.

5-steps metode for å redusere plast på arrangement:

1. **Kartlegg dagens plastbruk:** Gjør en oversikt over all plast som brukes under arrangementet og identifiser områder hvor plast går rett til avfall eller har risiko for å havne i naturen.
2. **Utforsk alternative løsninger:** For hver identifisert plasttype, undersøk hvilke mer miljøvennlige alternativer som finnes. Dette kan inkludere gjenbrukbare produkter, andre materialer (som papir, tre, bambus), eller innovative løsninger.
3. **Test og evaluér alternativer:** Prøv ut de mest lovende alternativene i praksis, gjerne i mindre skala eller under et prøvearrangement. Evaluer funksjonalitet, kostnad og miljøpåvirkning.
4. **Velg de beste løsningene:** Basert på testingen, velg de alternativene som fungerer best og bruk dem i full skala på arrangementet ditt.
5. **Følg opp og kommuniser:** Overvåk effekten av de nye tiltakene og vær åpen for justeringer. Kommuniser tydelig til deltakere og samarbeidspartnere hvorfor dere har valgt disse løsningene og hvordan de kan bidra.

Gode råd til deg som vil redusere plastbruken og hindre plast på avveie

Bytt ut engangskopper med egen kopp eller gjenbrukskopper.

Fjern engangskoppen gjennom å be alle om å ta med egen kopp, eller lag finn en kopp som kan benyttes flere ganger. I Prøve-VM fjernet vi alle pappkopper og delte ut snyltekopper/foldekopper til alle. Dette gjorde alle deltakere oppmerksomme på prosjektet med å redusere avfall og ga dem et godt minne. Vurder kostnaden ved engangskoppbruk opp mot innkjøp av gjenbrukskopper. Kanskje kan man dele ut en kopp i starten av sesongen eller arrangementet, og tilby rabatt på kaffe til de som bruker den.

Velg produkter og emballasje som ikke skaper plastavfall

Velg for eksempel emballasje som ikke inneholder plast. Skal man arrangere et stort arrangement, eller skal organisasjonen eller laget ha flere arrangement, kan man med fordel samle sammen innkjøpene og kjøpe produkter fra grossist. Her kan man stille krav og kanskje inngå et samarbeid?

Oppfordre til bruk av egne drikkeflasker som kan fylles på nytt.

I stede for å bruke kopper eller selge flaskevann, oppfordre til å ha med egen drikkeflaske. Sørg for å synliggjøre hvor det finnes tilgjengelige vannkraner.

Unngå logoer og årstall

Plast er et veldig godt produkt fordi det er slitesterkt og lett. I mange tilfeller er plast løsningen, vær derfor smart i bestilling og produksjon, slik at produktene kan brukes flere ganger. Unngå derfor logoer, årstall og navn, som kan bli utaderter.

Oppfordre publikum til å kle seg godt

Ved dårlig vær kan det være enkelt å tenke at man skal selge regnponsjoer. I de fleste tilfeller havner disse i avfall etter bruk. Kutt heller ut regnponsjoen å få publikum til å kle seg etter været.

Informasjonskampanjer

Ta i bruk sosiale medier og informasjon i forkant for å oppfordre til å bidra til et PlastSmart arrangement gjennom å følge opp tiltakene deres.

Sponsoravtaler med fokus på bærekraft

Noen idrettslag har valgt sponsorer som har et sterkt fokus på miljø og bærekraft, og som kan bidra med kunnskap og ressurser til plastreduserende tiltak.

Innkjøps sjekkliste

TRONDHEIM 2025
Together for winters to come

Behov: Hva er behovet? Klarer vi oss uten?

Lånes: Kan det leies, leases eller lånes?

I egen organisasjon: Kan noen i vår organisasjon ha varen?

Bærekraft: Kan behovet dekkes gjennom ombruk, represjon eller samarbeid med en atfföringsbedrift?

Samarbeid: Kan våre samarbeidspartnere lokalt levere behovet?

Materiell: Undersök alternativer og utfordre leverandör

Antall: Bestill riktig antall

Etterbruk: Hva skal gjøres med produktet etter VM?

Velg produkter

- som er miljømerket
- som har en høy andel gjenvunnet materiale
- som er produsert under etisk forsvartlige forhold
- som er merket med rettferdig handel
- som har kort reisevei og støtter lokalt næringsliv

Unngå

- Engangsartikler i plast
- PVC og produkter som må behandles som farlig avfall
- Produkter med faresymboler og advarselssetninger

Spørsmål til leverandör

- Hvilke alternative, mer bærekraftige produkter/ tjenester tilbyr dere?
- Hvilke tiltak har dere for å redusere transportutslippene knyttet til produktene/ tjenestene dere tilbyr?

Sjekk med marked

- Sjekk om kjøpet er omfattet av eksklusivitet fra våre samarbeidspartnere
- Er innkjøpet over 20.000 må det vurderes om det er hensiktsmessig å koble på noen fra salg

Sjekkliste for PlastSmart arrangement

		Ja/Nei	Kommentar/Tiltak
Generelt	Har vi satt et konkret mål for reduksjon av plastbruk og avfall for dette arrangementet?		
	Har vi etablert en ansvarlig for avfallshåndtering og plastreduksjon i planleggingsgruppen?		
	Har vi informert alle involverte (frivillige, deltakere, leverandører) om vårt fokus på plastreduksjon?		
Mat og drikke	Kan vi unngå engangskopper helt ved å oppfordre alle til å ta med egen kopp?		
	Hvis engangskopper er nødvendig, har vi valgt alternativer uten plast (f.eks. papp uten plastbelegg, komposterbare)?		
	Har vi vurdert bruk av gjenbrukskopper med et retursystem (f.eks. depositum)?		
	Kan vi unngå engangsplastbestikk og -tallerkener? (Kan vi serverer retter som ikke krever noe emballasje?)		
	Jobber vi for å redusere plastemballasje ved innkjøp av mat og drikke?		
	Kan vi unngå porsjonspakket mat og drikke i plast?		
	Oppfordrer vi deltakere og publikum til å ta med egne drikkeflasker?		
	Har vi sørget for tilstrekkelig og synlig tilgang til vannstasjoner hvor folk kan fylle flaskene sine?		
	Har vi kontaktet et avfallsselskap tidlig i planleggingsfasen for rådgivning og samarbeid?		

Avfalls- håndtering	Har vi planlagt for tilstrekkelig antall avfallsbeholdere for ulike fraksjoner (restavfall, plast, matavfall, papp/papir, pant)?		
	Er det tydelig merking på alle avfallsbeholdere med standardiserte symboler?		
	Har vi en plan for regelmessig tømning av avfallsbeholdere?		
	Har vi planlagt for opprydding av eventuelt avfall som havner på bakken?		
Innkjøp	Har vi en innkjøpspolicy med fokus på bærekraft og reduksjon av plast?		
	Prioriterer vi innkjøp av produkter uten eller med minimalt med plastemballasje?		
	Undersøker vi muligheten for å leie eller låne utstyr i stedet for å kjøpe nytt?		
	Unngår vi innkjøp av engangsartikler i plast der det finnes gode alternativer?		
Utstyr og materiell	Unngår vi bruk av plastbasert konfetti, glitter eller ballonger?		
	Kan vi erstatte plaststrips med alternativer som papirstrips (innendørs) eller lett synlige gjenbrukbare alternativer (utendørs)?		
	Kan vi erstatte plaststrips med alternativer som papirstrips (innendørs) eller lett synlige gjenbrukbare alternativer (utendørs)?		
	Bruker vi teip uten plast der det er mulig?		
Informasjon	Informerer vi deltakere og publikum om våre plastsmarte tiltak på forhånd?		
	Har vi informasjon tilgjengelig under arrangementet om hvordan man kan bidra til å redusere plastbruk og sortere avfall riktig?		
	Har vi inkludert krav om plastreduksjon i avtaler med leverandører og samarbeidspartnere?		
Samarbeid	Samarbeider vi med lokale aktører eller organisasjoner som har fokus på plastreduksjon?		

Stötteordninger bærekraft

Tröndelag Fylkeskommune

- Tilskudd til idrettsarrangement på nasjonalt og regionalt nivå
- Tilskudd til internasjonale mesterskap/arrangement
- Stötte til kulturtiltak - Tilskudd til mindre prosjekter/aktiviteter

Kommuner

- Mange kommuner har egne tilskuddsordninger, Trondheim kommune har for eksempel Klimamillionen som man kan söke midler til klima og miljøtiltak.

Næringsliv

- Samfunnsutbytte SMN. Her kan man söke midler til små og store tiltak i Midt Norge.
- Sparebankstiftelsen SMN. Söke midler til allmennyttige tiltak

Idretten

- Grönt Lag. En ressurside med råd og veiledning for bærekraftige arrangement. Også en oversikt over stötteordninger.

Foto: Amanda Sotberg